

Fem länder som hjälps åt

Berättelse

Sverige ligger i en del av världen som heter Norden. I Norden finns fem länder. Det är Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island. Länderna ligger nära varandra. De är grannar och de hjälps åt på många sätt.

I Norden finns också tre områden som styr sig själva en hel del. De heter Åland, Färöarna och Grönland. Åland hör till Finland. Färöarna och Grönland hör till Danmark. De är med i samarbetet, men de är inte egna länder på samma sätt som Sverige eller Norge.

Länderna i Norden arbetar tillsammans. Politikerna träffas och pratar om viktiga frågor. De pratar till exempel om skola, arbete, miljö och pengar. Det här kallas nordiskt samarbete.

En bra sak med samarbetet är arbete. Är du medborgare i ett nordiskt land får du jobba i ett annat nordiskt land. Du behöver inget arbetstillstånd. En person från Sverige kan till exempel flytta till Norge och börja jobba där. Den här regeln har funnits sedan 1954.

Det är också lätt att resa mellan länderna. Nordiska medborgare kan resa mellan länderna utan pass. Men du måste ändå kunna visa vem du är. Ibland kan det finnas kontroller vid gränsen. Då är det bra att läsa vad myndigheterna säger just nu.

När du flyttar till ett land i Norden ska du vara folkbokförd där. Du kan bara vara folkbokförd i ett nordiskt land i taget. I Sverige sköter Skatteverket folkbokföringen. Då får du också ett personnummer.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
Norden	en del av världen med fem länder nära varandra
land	ett område med en egen regering, till exempel Sverige
granne	någon eller något som finns nära dig
samarbete	när flera personer eller länder arbetar tillsammans
politiker	en person som bestämmer i ett land
medborgare	en person som hör till ett land
arbetstillstånd	ett papper som vissa behöver för att få jobba
gräns	linjen mellan två länder
pass	en liten bok som visar vem du är när du reser
folkbokförd	registrerad där du bor; staten vet var du bor

Läsförståelsefrågor

1. Hur många länder finns det i Norden?
 1. Tre länder.
 2. Fem länder.
 3. Tio länder.
2. Vad är bra för den som vill jobba i ett annat nordiskt land?
 1. Man behöver inget arbetstillstånd.
 2. Man får ingen lön.
 3. Man måste lära sig fem språk först.
3. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island är de fem länderna i Norden.
 2. Åland, Färöarna och Grönland är egna länder på samma sätt som Sverige.
 3. Man kan vara folkbokförd i flera nordiska länder samtidigt.
4. I Sverige sköter en myndighet folkbokföringen. Vad heter den?
5. Vilka är de fem länderna i Norden? Skriv namnen.

Facit

1. Fem länder.
1. Man behöver inget arbetstillstånd.
1. ja b) nej (de är med i samarbetet men är inte egna länder på samma sätt) c) nej (man kan bara vara folkbokförd i ett nordiskt land i taget)
- Skatteverket.
- Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Enkel introduktion till Norden, de fem länderna och det nordiska samarbetet. Tema: grannländer och omvärld. Texten övar namn på länder och ord om arbete och resor (gräns, pass, arbetstillstånd, folkbokförd). Låt eleverna peka ut länderna på en karta och berätta om grannländerna till sitt eget hemland: vilka är de, och samarbetar de på något sätt?

Diskussionsfrågor

- Vilka länder är grannar till ditt hemland? Räkna upp dem.

- Har du varit i ett annat nordiskt land? Berätta.
- Är det bra att grannländer hjälps åt? Varför eller varför inte?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta om ett grannland till ditt hemland. Vad heter det och vad vet du om det?

Källor och faktagranskning

- Nordiskt samarbete (officiell sajt) – Helsingforsavtalet: <https://www.norden.org/sv/publication/helsingforsavtalet>
- Nordiskt samarbete (officiell sajt) – Överenskommelse om gemensam nordisk arbetsmarknad: <https://www.norden.org/en/treaties-and-agreements/agreement-concerning-common-nordic-labour-market>
- Regeringen.se – Nordiska frågor: <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/nordiska-fragor/>
- Skatteverket – Du är medborgare i ett annat nordiskt land än Sverige (folkbokföring): <https://www.skatteverket.se/privat/folkbokforing/flyttatillsverige/nordiskmedborgare.4.5a85666214dbad743ff11e6.html>

Faktagranskad mot ovanstående källor i juni 2026. Nyckelfakta: Norden består av fem länder – Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island. Dessutom ingår tre självstyrande områden: Åland (hör till Finland) samt Färöarna och Grönland (hör till Danmark). Nordiska rådet bildades 1952 och är samarbetet mellan ländernas parlament (de folkvalda politikerna); Finland gick med 1955, och rådet har 87 ledamöter. Nordiska ministerrådet bildades 1971 och är samarbetet mellan ländernas regeringar, med de fem länderna sedan starten. Grunden för det officiella samarbetet är Helsingforsavtalet, som undertecknades den 23 mars 1962 och började gälla den 1 juli 1962 (kallas ibland "Nordens grundlag"). Sedan 1954 finns en gemensam nordisk arbetsmarknad: en medborgare i ett nordiskt land får bo och arbeta i ett annat nordiskt land utan arbetstillstånd. Den nordiska passunionen (ett protokoll som trädde i kraft den 1 juli 1954) gör att nordiska medborgare kan resa mellan länderna utan pass. Enligt en överenskommelse om folkbokföring kan en person bara vara folkbokförd i ett nordiskt land i taget; i Sverige sköts folkbokföringen av Skatteverket, och då får man också ett personnummer. Samarbetet rör bl.a. ekonomi, näringsliv, utbildning, forskning, kultur, miljö, välfärd och jämställdhet. OSÄKERHETER/MYTER markeras försiktigt: De tre självstyrande områdena (Åland, Färöarna, Grönland) deltar i samarbetet men är inte självständiga stater – de är alltså inte egna "länder" i FN-mening. Att resa utan pass betyder inte att man slipper kunna styrka sin identitet; sedan 2015/2016 har tillfälliga gränskontroller ibland införts mellan vissa nordiska länder, så texterna hänvisar till aktuella myndighetsbesked i stället för fasta påståenden. Svenska, danska och norska liknar varandra, men hur lätt man förstår varandra varierar mellan personer – texterna undviker generaliseringen att "alla nordbor förstår varandra". Den 16 mars 2026 beslutades att en kommission ska revidera Helsingforsavtalet; detaljer kan ändras, så framtida ändringar beskrivs försiktigt.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.